

PLAN DZIAŁANIA KT 90 ds. Uprawy Roli i Ogrodnictwa

STRESZCZENIE

Komitet Techniczny 90 ds. Uprawy Roli i Ogrodnictwa został powołany przez Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacyjnego 28 kwietnia 1994 r. Jego skład zapewnia reprezentację wszystkich zainteresowanych środowisk do prowadzenia prac normalizacyjnych w obszarze powierzonej mu tematyki na szczeblu krajowym zgodnie z rozwiązaniami europejskimi i międzynarodowymi.

Komitet techniczny 90 zajmuje się zagadnieniami z zakresu:

- nazewnictwa stosowanego w uprawie roli i roślin, gospodarki ziemią, ogrodnictwa;
- technologii uprawy roli, roślin polowych, roślin sadowniczych, warzyw świeżych, roślin okopowych, grzybów uprawnych, materiału rozmnożeniowego, kwiatów ciętych, roślin doniczkowych i kwiatnikowych, bylin, sadzonek i podkładek;
- pobierania i przygotowania próbek gleby i materiału roślinnego do badań;
- testowania gleby i roślin dla potrzeb nawożenia ;
- metod analiz i metod biologicznych oceny nawozów organicznych stosowanych w produkcji rolnej;
- badań pozostałości herbicydów w glebie i w roślinach;
- metod biologicznych oceny aktywności środków ochrony roślin;
- pobieranie próbek, specyfikacja (w tym wymogi bezpieczeństwa), oznakowanie i metody badań umożliwiające weryfikację informacji o produktach w odniesieniu do biostymulantów roślin, w tym mikroorganizmów.

Normalizacja pozwala na wytworzenie produktu standaryzowanego, który spełnia wymagania techniczne oraz wymagania i oczekiwania wykreowane przez klienta. Z tego powodu wpływa na poprawę jakości oferowanego produktu. Kluczowym celem normalizacji jest ułatwienie swobodnego przepływu szerokiej gamy produktów, dóbr i usług, dzięki harmonizacji technicznej wymagań zarówno na szczeblu UE, jak i na szczeblu krajowym.

Priorytety pracy KT 90 obejmują m.in. utrzymywanie stałego kontaktu i współpracy z europejskimi organizacjami normalizacyjnymi: CEN/TC 455 Plant Biostimulants i CEN/TC223 Soil improvers and growing media oraz międzynarodowymi organizacjami normalizacyjnymi: ISO/TC34 Food products; ISO TC 34/SC 14 Fresh, dry and dried fruits and vegetables.

Współpraca z tymi organizacjami polega na śledzeniu postępu prac normalizacyjnych, głosowaniu nad nowymi i nowelizowanymi projektami. Zaleca się, aby normy o szczególnym znaczeniu dla branży były możliwe szybko przygotowywane w polskiej wersji językowej.

1. ŚRODOWISKO BIZNESOWE

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe:

Produkcja owoców i warzyw w Unii Europejskiej jest regulowana przez systemy rynku świeżych owoców i warzyw oraz rynku przetworów owocowo-warzywnych.

Obecne regulacje na rynku świeżych owoców i warzyw określa rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 oraz rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011. Ustalone są:

- **Wspólne wymagania jakościowe** – ustanowiono 10 szczegółowych wymagań handlowych dla wybranych gatunków owoców i warzyw (które uwzględniają klasy jakości) oraz ogólne wymagania handlowe dla pozostałych gatunków owoców i warzyw (bez klas jakości).

- **Mechanizmy interwencji** – polegają na wypłacaniu rekompensat z tytułu wycofania owoców i warzyw z rynku. Działania te prowadzone są przez upoważnione do tego tzw. grupy producenckie. Z rynku mogą być wycofane produkty, które spełniają określone wymagania jakościowe (minimum II klasa).

- **Organizacje producentów** – za ich pomocą kierowana jest główna pomoc Unii Europejskiej dla producentów owoców i warzyw.

- **Zasady handlu z krajami trzecimi** - wszystkie związane z tym działania prowadzą do ochrony rynku wewnętrznego Unii Europejskiej.

- **System kontroli na szczeblu krajowym i UE** – obejmuje wymóg prowadzenia kontroli, zbierania informacji i prowadzenia statystyki, które służą do podejmowania przez UE decyzji dotyczących rynku ogrodniczego.

Regulacja rynku owoców i warzyw w Polsce

W Polsce są przepisy, które regulują rynek świeżych owoców i warzyw, dostosowując go do rozwiązań funkcjonujących w Unii Europejskiej. Są to: ustawa o organizacji rynku owoców i warzyw oraz rynku chmielu z 19 grudnia 2003 r. oraz ustawa o grupach producentów rolnych i ich związkach z 15 września 2000 r.

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego

Poniższe wskaźniki ilościowe opisują środowisko biznesowe, w celu wsparcia działań KT poprzez zapewnienie niezbędnych danych.

Według Głównego Urzędu Statystycznego, w II kwartale 2021 roku zatrudnienie w sektorze rolniczym spadło o 65 tys. (4,5%) w porównaniu do I kwartału 2021 roku, ale aż o 208 tys. (13,2%) w relacji do II kwartału 2020 roku.

W połowie lat 90. w rolnictwie pracowało nawet 3,5 mln Polaków, co stanowiło 22% wszystkich pracujących. W nowym wieku było to już tylko 2,5 mln, a rok temu liczba zbliżyła się do 1,5 mln. Odbywa się to przy braku spadku produkcji rolnej, co oznacza, że proces konsolidacji małych gospodarstw rolnych w przedsiębiorstwa wielkoobszarowe, mechanizacja prac polowych i ucieczka dzieci rolników do miast są zjawiskiem relatywnie niezmiennym, które przez kolejną dekadę nie powinny przekształcać struktury sektorowej zatrudnienia w naszym kraju.

Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego 2020 (PSR 2020) wskazują na dalsze przemiany sektora rolnictwa, jak również kontynuację, czy wręcz nasilenie większości tendencji obserwowanych w latach 2002–2010. Wśród głównych czynników, które wpływają na przeobrażanie się polskiego rolnictwa należy wymienić: wprowadzanie instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej UE, zmiany nawyków żywieniowych społeczeństwa, przechodzenie na inne metody chowu zwierząt gospodarskich, poszukiwanie nowych źródeł energii oraz coraz bardziej widoczne zmiany klimatyczne.

W rolnictwie stopniowo zmniejsza się liczba gospodarstw rolnych i jednocześnie wzrasta ich przeciętna powierzchnia

Nadal jednak znacząca jest liczba, charakterystycznych dla polskiego rolnictwa, małych gospodarstw rolnych produkujących głównie lub wyłącznie na samozaopatrzenie związanych z nimi gospodarstw domowych.

Coraz bardziej widoczny wzrost popularności diet wegetariańskich i bezglutenowych również znajduje swoje odbicie w zmianach struktury zasiewów. Obserwuje się koncentrację uprawy ziemniaków w gospodarstwach rolnych specjalizujących się w ich uprawie, realizujących dostawy do sieci handlowych i zakładów przemysłu skrobiowego. Proces koncentracji widoczny jest również w uprawach sadowniczych, a także w uprawie buraków cukrowych. Pociąga to za sobą konieczność wyposażenia gospodarstw w specjalistyczny sprzęt, który jest niezbędnym elementem do prowadzenia wspomnianych upraw. Należy zauważyć, że powierzchnia warzyw gruntowych w okresie między spisami zwiększyła się o ok. 4% przy jednoczesnym głębokim spadku liczby gospodarstw z uprawą warzyw (o prawie 90%). Świadczy to o zaniechaniu uprawy w gospodarstwach produkujących warzywa głównie na własne potrzeby i jednocześnie o postępującym procesie specjalizacji i koncentracji produkcji warzyw w gospodarstwach towarowych charakteryzujących się dużą skalą produkcji.

Działania związane z realizacją programów rolno-środowiskowych wpływają na zasadne stosowanie nawożenia w produkcji rolniczej. Zużycie nawozów mineralnych (łącznie azotowych, fosforowych i potasowych) wzrosło w związku z postępującą intensyfikacją produkcji roślinnej, szczególnie w gospodarstwach o dużej skali produkcji. Pomimo wzrostu nawożenia wapniowego jest ono nadal niewystarczające z uwagi na utrzymujący się od wielu lat znaczny udział (w powierzchni użytków rolnych ogółem) gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych wymagających wapnowania, jak również arealu na którym wapnowanie jest wskazane.

Zużycie nawozów mineralnych, łącznie azotowych, fosforowych i potasowych (NPK), w badanym okresie było o 10,2% większe niż w 2010 r. i wyniosło 1 951 tys. ton. W 2020 r. na 1 ha użytków rolnych ogółem zużyto przeciętnie 132,9 kg NPK, w tym w gospodarstwach indywidualnych 129,1 kg NPK. W stosunku do 2010 r. w największym stopniu zwiększyło się zużycie nawozów potasowych – o 43,2%

i wyniosło 38,1 kg/ha. Pod uprawy zastosowano ponadto 70,4 kg/ha nawozów azotowych i 24,4 kg/ha nawozów fosforowych, tj. więcej niż w 2010 r. odpowiednio o 2,2% i o 3,0%.

Powierzchnia zasiewów w gospodarstwach rolnych wyniosła 10 742 tys. ha i w porównaniu do 2010 r. wzrosła o 376 tys. ha (o 3,6%). Wzrosła również powierzchnia łąk trwałych do 2 775 tys. ha, tj. o 197 tys. ha (o 7,6%). Na wzrost powierzchni omawianych gruntów wpłynął duży spadek powierzchni gruntów ugorowanych (o prawie 60%), pozostałych użytków rolnych (o ponad połowę) i pastwisk trwałych (o ponad 1/3), a także upraw trwałych (o ok. 10%).

2. OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KT

Kluczowe korzyści, które zostały już osiągnięte i wynikają z pracy KT 90:

- Poprawa jakości produktów na rynku;
- Redukcja barier w handlu;
- Jednolitość terminologii stosowanej.

3. CZŁONKOSTWO W KT I STRUKTURA KT

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem KT. Każdy członek KT realizuje zadania KT poprzez swoich reprezentantów.

Aktualny skład KT jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

4. CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

4.1 Cele KT

Celami KT 90 są:

- współpraca z ISO TC 34/SC 14, CEN/TC 223 oraz CEN/TC 455 - opiniowanie norm i innych dokumentów normalizacyjnych, udział w okresowych przeglądach norm, ewentualny udział ekspertów w pracach grup roboczych tych organizacji,
- dokonywanie systematycznych przeglądów PN – zapewnianie aktualności zbioru PN,
- wprowadzanie nowych i nowelizacja istniejących PN oraz tłumaczenie Norm Europejskich, Międzynarodowych w przypadku zgłoszenia zainteresowania przez przedsiębiorstwo, organizację branżową lub inne podmioty,
- przyczynianie się do zapewnienia bezpieczeństwa produktów oraz zapewnienia zdrowia konsumentów.

4.2 Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

W celu osiągnięcia powyższych celów KT 90 realizuje następującą strategię:

- poszukiwanie sponsorów do realizacji prac normalizacyjnych, głównie spośród producentów przetworów owocowych i warzywnych oraz organizacji branżowych,
- poszukiwanie wykonawców prac normalizacyjnych,
- określenie niezbędnej współpracy z innymi KT/KZ
- udział w tworzeniu Norm Europejskich i Międzynarodowych.

4.3 Aspekty środowiskowe

Działalność KT 90 nie wpływa bezpośrednio na aspekty środowiskowe, a w szczególności na ochronę środowiska. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę kierunek działania normalizacji, eliminuje potencjalne zagrożenia dla środowiska naturalnego.

5. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KT 90 I WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN jest wprowadzany do programu KT. KT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac KT znajduje się na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KT.

Drugi element numeru tematu normalizacyjnego wskazuje numer Podkomitetu Technicznego opracowującego temat, np. numer tematu normalizacyjnego XXX.1.XXXX oznacza wykonywanie w KT XXX PK 1 (Podkomitecie Technicznym nr 1 Komitetu Technicznego XXX). Jeżeli drugi element przyjmuje wartość zero oznacza to, że TN jest opracowywany w KT.

Czynnikami mogącymi wpływać na wykonanie prowadzonych prac normalizacyjnych oraz na wprowadzanie do programu prac nowych tematów normalizacyjnych są m.in.:

- brak aktywnego, w tym finansowego, zaangażowania środowiska biznesowego w prowadzeniu prac normalizacyjnych,

- brak, w niektórych zakresach tematycznych - ekspertów mogących ocenić poprawność postanowień projektu normy lub innego dokumentu normalizacyjnego.

6. WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Nie przewiduje się.